

Az igaz istentisztelet

Az istentisztelet sok felekezet központi eseménye, a vallásgyakorlás és a közösség megvalósulásának fő fóruma. Több nyelvben az istentiszteleti összejövetelt „Isten-szolgálatnak” nevezik (Gottesdienst, Bogosluzenie, service). Talán ez a kifejezés még jobban sejteti, hogy Isten szolgálatát nem lehet heti egy-két órás ünnepélyes programon való részvétellel letudni. A Krisztust követő ember egész élete istentisztelet.

Az alábbiakban a Szentírás segítségével vizsgáljuk az istentisztelet mikéntjét, tömören, de kimerítően: a hogyan, kik, hol és mikor kritériumai alapján. Majd a „keresztény összejövetel” címszó alatt részletesen kitérünk a szokványos istentisztelet egyes elemeire: éneklés, prédikáció, ima, perselyezés.

HOGYAN?

1. Teljes életátadás

Az Isten irgalmára kérlek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda a ti testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek, és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok el elmétek megújulásával, hogy megíthessétek: mi az Isten akarata, mi az ami jó, ami neki tetsző és tökéletes. (Róma levél 12:1-2)

Az „okos” istentisztelet életünk egész átadását jelenti. A készség arra, hogy „ne igazodjunk e világhoz”, előfeltétele annak, hogy valóban megértsük Isten akaratát. Megtéréskor döntünk a mellett, hogy mindenünket Istennek adjuk hálából, hogy irgalmából Jézus által megváltott. Erről nem elég csak heti egyszer megemlékezni vagy hobbyszerűen foglalkozni vele: életünk irányelvének kell lennie. Jézus szabadítása akkor lesz valóságos az életünkben, ha engedjük, hogy megtisztítson bűneiktől, átformálja értékrendünket, és már nem a világ szerinti örömeiket akarjuk keresni, hanem Isten tetszését. Az időbeosztásunk mindig tükrözi, mire szánjuk oda gyakorlatban az életünket. Isten vele és hittestvéreinkkel való aktív szeretetközösségre hív. A szeretet megélésének lehetősége Krisztus egyik legfontosabb örömhíre.

Úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói: sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben ... tisztaságban, ismeretben ... jóságban, Szentlélekben, képmutatás nélküli szeretetben, az igazság igéjével, Isten erejével ... mint akiknek nincsen semmijük, mint akiké mégis minden. (2 Korinthus levél 6:4-10)

Most azonban, miután a bűntől megszabadultatok, és az Isten szolgálói lettetek, már ez meghozta gyümölcsét, a szent életet, amelynek vége az örök élet. (Róma levél 6:22)

2. Engedelmség

Az Ószövetség több helyütt ír a vallásos buzgóság hiábavalóságáról és a kiüresedett formális cselekedetéről. Istennek csak a teljes szívvel való szolgálat kedves. A „nem lehet két Úrnak szolgálni”-elv már itt is megjelenik.

Mit kezdjek a sok véresáldozattal? - mondja az Úr. Elegem van az égőáldozati kosokból, a hizott marhák kövérjéből! ... Ne hozzatok többé hazug áldozatot, még a füstjét is utálom! Újhold, szombat, ünnepi összejövetel? Nem tűröm együtt a bűnt és ünneplést. Újholdjaitokat és ünnepeiteket gyűlölöm én, terhemre vannak, fáraszt elviselni. Ha felém nyújtjátok kezeteiket, eltakarom szemem előleket, bármennyit is imádkoztok, én nem hallgatom meg. (Ézsaiás 1:11-17)

A vallásos cselekedetekkel sokszor magukat akarták megnyugtani, hogy mégis csak Istennek szolgálnak. Nem lehet azonban bizonyos tettekkel bűnökhöz való ragaszkodást jóvátenni. Isten - a próféta szavaival élve - gyűlöli az olyan ünnepet és vallásos buzgóságot, amikor a hívek nem törekednek a bűneik feladására, hisz' ez Isten szentségének és félelmének semmibe vétele. Ezért sem hallgatja meg Isten ezeknek az engedetlenségnek az imáját. Ha valóban jobban szeretjük Istent, mint magunkat és a bűnt, akkor készek vagyunk változni, és tisztán élni. (lásd még: Ézsaiás 58:3-8, 1 Sámuel 15:22-23, Hóseás 5:4-6, 6:6, Mikeás 6:8)

Az ökumenikus bibliafordítás azt a címet adta a következő sornak: „a templomba vetett hamis hit”.

Jobbítsátok meg utaitokat és tetteiteket, akkor megengedem, hogy ezen a helyen tartózkodjatok! Ne bízzatok ilyen hazug szavakban: „Az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma van itt! Mert csak ha igazán megjobbítjátok útjaitokat és tetteiteket ... akkor megengedem, hogy ezen a helyen tartózkodjatok ... Ti hazug beszédekben bíztok, amelyek

semmit sem érnek. Loptok, gyilkoltok, paráználkodtok, hamisan esküdtök ... Azután idejöttök és megálltok előttem ebben a házban, amelyet az én nevemről neveztek el és ezt mondjátok: Megszabadultunk! De utána ugyanazokat az utálatos dolgokat követitek el. Vajon rablók barlangjának nézitek ezt a házat, amelyet az én nevemről neveztek el? Majd én is annak nézem – így szól az Úr. (Jeremiás 7:1-11)

Mit szól vajon Isten ahhoz, ha ma is ilyen hozzáállást lát valakinél?

Az igazi bűnbánat belső változással jár. Ha valaki úgy gondolja, hogy „oly’ nagy Isten kegyelme, tengernyi bűnöm is elnézi”, az visszaél Isten kegyelmével, és Jézus megváltásának áll ellen.

...inkább élvezeteiket szeretik, mint Istent. Az ilyenek a kegyesség látszatát megőrzik ugyan, de annak erejét megtagadják (2 Timóteus levél 3:4-5)

Jézus is többször figyelmeztet arra, hogy a formális cselekedetekben való buzgóság nem tart meg.

Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram, hanem csak az, aki cselekszi az én Mennyei Atyám akaratát. (Máté 7:21)

Találóa profétált rólatok Ézsaiás: Ez a nép csak ajkával tisztel engem, de szíve távol van tőlem. Hiába tisztelnek engem, ha olyan dolgokat tanítanak, amelyek emberek parancsolatai. Az Isten parancsolatát elhagyva az emberek hagyományához ragaszkodtok. (Márk 7:6-7)

Istennek szolgálni csak úgy lehet, ha valóban az Ő akarata szerint cselekszünk.

Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen. (János 12:26)

Istent szeretni azt jelenti, hogy nem akarunk a kívánságaink szerint élni, hanem Neki akarunk tetszeni és műlhatatlan, tiszta örömet találni az önzetlen szolgálatban.

Ne szeressétek a világot, se azt ami a világban van. Ha valaki szereti a világot, nincs meg abban az Atya szeretete. Mert mindaz ami a világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága és az étellel való kérkedés, nem az Atyától, hanem a világtól van. (1 János levél 2:15-17) lásd még: (Jakab levél 4:4)

Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: éljetez úgy, mint a világosság gyermekei. (Efezus levél 5:8)

3. Igazságban

Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak Lélekben és Igazságban kell imádniuk. (János 4:23-24)

Isten szeretete tehát elválaszthatatlanul összefügg az igazság keresésével. Nem lehetünk közönyösek, ki milyen tanítást képvisel Isten akaratáról, s hogyan él. Az egyháznak az igazságot kell képviselnie.

...az Isten háza, amely az élő Isten egyháza, az igazság erős oszlopa és alapja. (1 Timóteus levél 3:15)

Jézus figyelmeztet arra, hogy lesznek olyanok, akiknek teljesen torz elképzelésük lesz Isten szolgálatáról.

A zsinagógákból kizárnak titeket, sőt eljön az óra, amikor mindaz, aki megöl titeket azt hiszi, Istennek tetsző szolgálatot végez. (János 16:1-3)

Fontos megemlíteni, hogy sokszor az eltérő hagyományokkal és szokásokkal magyarázzák a különféle felekezetek létét. Sok népnek megvan a rá jellemző hite, ami a nemzeti identitás részét képezi más népekkel szemben. Eltérő felekezethez szoknak hozzá a nevelés során, ami aztán el is választja őket másoktól. Lehet-e ez Isten akarata?

Az Élő Isten ... az előző nemzedékek során megengedte, hogy minden nép a maga útján járjon... (Apostolok cselekedetei 14:15-16)

Jézus azonban áthidalta a népek közötti szakadékokat s általa új, egységes népe jött létre Istennek (Efezus levél 2:14-16, Galata levél 3:28, Kolossé levél 3:11). Az igazságban való egyetértés az engedelmesség gyümölcse. (János 17:20-23)

Lásd *“Minden keresztény egysége”* című írásunkat.

KIK?

A nagyegyházak istentiszteletére a bejegyzett tagok töredéke szokott csak eljárni.¹ Elgondolkoztató, hogy sokakat ez nem vonz, illetve még erre sem akarnak időt szakítani.

Az istentiszteletre járók között mennyi az engedetlen és a képmutató, s mennyi az igazi keresztény?...

A Biblia szerint nincs nem elkötelezett vagy halott hitű keresztény. Vagy keresztény valaki, vagy nem.

Lásd *“Ki keresztény?”* című írásunkat.

Minden keresztény pap (1 Péter levél 2:9), azaz Isten elkötelezett szolgája.

Nem a testi származás szerinti utódok az Isten gyermekei. (Róma levél 9:8; lásd még Róma levél 2:28-29)

Az Újszövetség népe nem test szerinti, hanem szellemi nép. Azok közössége, akik hagyták magukat kihívni e világból és az Istennek való engedelmesség mellett döntöttek.

Akik pedig befogadták, azokat felhatalmazta arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek, mindazokat, akik hisznek az ő nevében, akik nem vérből, nem a test, nem a férfi akaratóból, hanem Istentől születtek. (János 1:12-13)

A testi utódok automatikus „bekeresztelése” fenntartja azt az állapotot, hogy az egyház engedelmesek és engedetlenek, sőt hívők és hitetlenek elege. Egyezik ez Isten akaratával?...

Lásd *“A látható egyház”* című írásunkat.

Az egyházhoz kezdetben csak az tartozhatott, aki megtért.

Ne legyetek hitetlenekkel felemás igában, mert mi köze egymáshoz az igazságnak és gonoszsághoz, vagy mi köze a világosságnak a sötétséghez? Vagy mi azonosság van Krisztus és Béliál között? Vagy milyen közösség van hívő és hitetlen között? Hogyan fér össze Isten temploma a bálványokkal? Mert mi az élő Isten temploma vagyunk, ahogyan az Isten mondta: Közöttük fogok lakni és járni, Istenük leszek és ők az én népem lesznek. (2 Korinthus levél 6:14-16)

A szeretetre való készség az átadott élet fontos jele.

Ha valaki azt mondja: „Szeretem Istent”, testvérét pedig gyűlöli, az hazug, mert aki nem szereti testvérét, akit lát, az nem szeretheti Istent, akit nem lát. Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is. (1 János levél 4:20-21)

Hogyan tisztelheti valaki Istent, ha hívásának ellenáll és nem akar szeretetben élni?...

Ahol nincs mélyebb kapcsolat a tagok között, s nem tudják, illetve nem is igyekeznek tudni, hogy megtért-e egyáltalán a másik, ott nem akarnak felelősséget vállalni egymásért. Ez közönyre és szeretethiányra vall. Isten és én? De hol marad a testvérszeretet?

Sajnos vannak olyanok, akik „Azt vallják, hogy ismerik Istent, de cselekedeteikkel tagadják.” (Titusz levél 1:16)

Aki azt mondja ismerem őt, de nem tartja meg a parancsolatait, az hazug és nincs meg abban az igazság, aki pedig megtartja az ő igéjét, abban igazán teljessé lett az Isten szeretete. Ebből tudjuk meg, hogy őbenne vagyunk. Aki azt mondja, hogy őbenne van, annak úgy kell élnie, ahogyan ő élt. (1 János levél 2:4-6)

HOL?

A samaritánus asszony kérdésére, hogy hol kell Isten imádni, Jézus így válaszol:

¹ „A vallásosoknak csak negyede vallotta magát vallását rendszeresen gyakorló és egyháza tanítását követő hívőnek.” Kamarás I.: A Vallási globalizáció és a helyi sajátosságok jegyei a magyarországi új vallási jelenségekben

De eljön az óra és az most van, amikor az igazi imádói Lélekben és Igazságban imádják az Atyát, mert az Atya is ilyen imádókat keres magának. Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak Lélekben és Igazságban kell imádniuk. (János 4:23-24)

Jézus ezt tartotta mérvadónak. Az fontos tehát, hogy a szívünkben tiszteljük Istent: valóban rendeljük neki alá az életünket, legyen szellemi kapcsolatunk vele. Engedelmisségre kell törekednünk, hozzá való közelségre, hogy érthessük és képviselhessük az ő akaratát. Az újszövetség istentisztelete ilyen.

Ti magatok is, mint élő kövek, épüljete fel lelki házzá, szent papsággá, lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek az Istennek Jézus Krisztus által... Ti azonban választott nemzet, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket, akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok... (1 Péter levél 2:5, 9-10)

Ez az igehely szép foglalata annak, amit Jézus által az Újszövetségben megélhetünk. Mi magunk vagyunk Isten temploma (1 Korinthus levél 3:16-17, 6.19-20) és mi vagyunk Isten papjai is. Nincs helyhez kötve Isten imádata, bárhol hozzá fordulhatunk, s annak mélysége pedig a szívünk tisztaságától függ. Már nincs szükség emberi közbenjáróra sem, Jézus által közvetlenül Istenhez fordulhatunk mi magunk BÁRHOL, BÁRMIKOR.

Az Isten háza kifejezést az egyházra, a keresztények közösségére is vonatkoztatja az Ige.

Mert ráépültetek az apostolok és próféták alapjára, a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus, akiben az egész épület egybeilleszkedik, és szent templommá növekszik az Úrban, és akiben ti is együtt épültök az Isten hajlékává a Lélek által. (Efezus levél 2:20-21)

Krisztus azonban mint Fiú hű a maga házához. Az ő háza mi vagyunk, ha a bizalmat és a reménység hitvallását mindvégig megtartjuk. (Zsidó levél 3:6) lásd még: 1 Timóteus levél 3:15

Jézus semmilyen különös vagy felszentelendő helyet nem rendelt el az összejövetelre, sőt az Apostolok cselekedeteiben a következő sorokat olvashatjuk:

A Magasságos azonban nem emberkéz alkotásaiban lakik, ahogyan a próféta mondja: A Menny az én királyi trónusom, a föld pedig lábam zsámolya. Miféle házat építhetnél nekem - mondja az Úr, vagy hol van az én nyugalom helye? (Apostolok cselekedetei 7:47-49)

Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki Mennynek és Földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban, nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből, hiszen ő ad mindenkinek életet, lehetet és mindent (Apostolok cselekedetei 17:24-25)

A keresztények „napról napra állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban” (Apostolok cselekedetei 2:46). A jeruzsálemi templom a zsidók számára a teremtő Isten egyetlenségének is szimbóluma volt, nekik nem voltak mindenütt templomaik, mint a pogányoknak. A keresztények evangelizációs célzattal mentek a templomba (lásd Apostolok cselekedetei 3-4. rész). Pétert és Jánost börtönbe is vetették e miatt. „Amint elbocsátották őket elmentek az övéikhez” (Apostolok cselekedetei 4:23). Ez valószínűleg egy házi közösséget jelent, mint arra már a 2. rész is utal, hogy a kenyeret házanként törték meg (Apostolok cselekedetei 2:46). A házaknál lévő gyülekezetekről (Apostolok cselekedetei 12:12, 1 Korinthus levél 16:19):

„Az őskeresztényeknek nem voltak saját külön templomépületeik, hanem, ahogy ezt az Újszövetség több helyen leírja, magánházakban találkoztak”. (A kereszténység története 77.o., Lilliput Kiadó, 1996.)

„Az őskeresztények létező épületekben, általában egy-egy hívó otthonában gyültek össze. A legkorábbi feltárt templom egy szíriai hagyományos átriumos ház, melyet az istentiszteletek szükségleteinek megfelelően alakítottak át. ... A gazdag római keresztények is ugyanígy, az istentisztelet szükségleteinek megfelelően alakították át házaik egyes részeit.”

„Az eukarisztikus ünnepséget eleinte magánházakban végezték, ahol az erre a célra szolgáló szobát gyakran átalakították, oszlopokkal, árkádokkal látták el. Később azonban (valószínűleg a II. század vége felé) a birodalom minden részén külön gyülekezeti házakkal (domus ecclesiae) rendelkezett az egyház. ... A keleti tartományokban, ahol már nagy volt a keresztények száma, a III. századtól nagy

istentiszteleti bazilikák épültek. A templomépítés kérdése tehát nem függ össze az üldözésekkel, mintha a keresztények az üldözések miatt magánházakat használtak volna föl istentiszteleti célokra, az egyház felszabadulása utáni időkből pedig sok ember befogadására alkalmas templomokat, bazilikákat kezdtek volna építeni.“ (Katolikus egyháztörténet I/118.o.)

Amint a hangsúly a belső értékekről a külsőségekre tolódott, s az istentisztelet már nem jelentette a hívők zömének egész életét, hanem azt be akarták időben korlátozni, megjelent az igény a különleges hely iránt is.

Aki engedelmes akar lenni Istennek, annak ebben a lelkületben kell megmaradnia:

Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. (Apostolok cselekedetei 17:28)

MIKOR?

Az eddigiek alapján erre a kérdésre nem is lenne szükséges részletesen kitérni. Ha az egész életünk istentisztelet, akkor nincs szükség különleges istentiszteleti napokra, órákra. A teljes önátadást nem válthatja ki bizonyos programszerű cselekedet.

Isten tisztelétét nem lehet leszűkíteni, egész nap őt kell szolgálnunk és azzal dicsőíteni, hogy hozzá méltó a lelkületünk és viselkedésünk - legyünk akár iskolában, munkahelyen vagy az utcán.

Általa vigyük Isten elé a dicsőítés áldozatát mindenkor, azaz a nevééről vallást tevő ajkaink gyümölcsét. (Zsidó levél 13:15)

Jézus élete során tartotta a törvényt, és nem volt célja annak támadása. A szombat Istennek szentelt nap volt, melyen a zsidók összegyűltek, Isten szabadító tetteire emlékeztek (5 Mózes 5:25). Jézus betöltötte a szombatot is, ami jel volt Isten és Izrael között (2 Mózes 31:17). Az új szövetség jeleként nem rendelte el semmilyen különleges nap megtartását.²

Az Újtestamentumban azokról a felismerésekről olvashatunk, amire a Szent Szellem vezette el az apostolokat.

Senki el ne ítéljen titeket ételért, italért, ünnep, újhold vagy szombat miatt. Hiszen ezek csak árnyékai az eljövendő Krisztusnak. (Kolossé levél 2:16-17)

Most azonban, miután megismertétek Isten ... hogyan térhettek vissza ismét az erőtelen és szegény elemekhez, és hogyan akartok újból szolgáljukká lenni? Aggódva figyeltek a napokra, hónapokra, az évszakokra és esztendőkre. Attól féltetek titeket, hogy hiába fáradoztam értetek. (Galata levél 4: 9-11)

Galácia pogánykeresztényeivel Pál szigorú volt. A zsidókeresztényekkel megértőbb volt, hisz ők gyermekkoruktól fogva hozzászoktak ahhoz, hogy a szombatot, mint Isten parancsát tartsák. De itt sem lép fel Pál olyan elvárással, hogy a zsidókeresztényeknek tartania kellene a szombatot.

Ez az egyik napot különbnek tartja a másik napnál, az pedig egyformának tart minden napot. (Róma levél 14:5)

A keresztények számára minden nap ünnep, minden nap „szombat”. Akármelyik szabadnapot és munkaszüneti napot is Istennek szentelhetjük.

Az Újszövetségben több igehelyet találunk, amelyek azt mutatják, hogy az első keresztények a lehető leggyakrabban gyűltek össze. (Apostolok cselekedetei 2:46, 17:11, 19:9, 20:31)³

Buzdítsátok egymást minden egyes napon... (Zsidó levél 3:13)

A kezdeti igyekezet sajnos hamar lanyhult. Helytelen szokások hamar megjelentek, s az államegyház kialakulásával végképp rögzült az istentisztelet heti egy ceremóniaként való felfogása.⁴ Nyomokban azonban még fellelhetünk újszövetségi állapotokkal harmonizáló gondolatokat.

A Didaché így ír:

² A szombatista gondolkodás cáfolatára itt nem térünk ki.

³ Olvashatunk néhány helyen arról, hogy a keresztények a hét első napján jöttek össze. Mivel a zsidóknál az estével kezdődött a nap, itt a mai felfogás szerinti szombat estéről van szó. Ezt praktikussági okokból tehették így, hisz szombaton a zsidókeresztények szabadok voltak s könnyebb volt távolabbi testvérekkel ekkor találkozni. (Apostolok cselekedetei 20:7, 1 Korinthus levél 16:2) Ez nem jelenti azt, hogy ezt a gyakorlatot kell követendő példaként állítanunk, ha lehetőségeink nekünk többet is megengednek.

⁴ A vasárnap kialakulásának története hosszabb lélegzetű tanulmány lenne, ami szétfeszítené ezen írás kereteit.

Gyakran gyűljetek össze, azt keresve, mi válik lelketek javára! (XVI/2)

Naponta keresd a szentek színélátását, hogy felüdülj beszédükön. (IV/2)

A KERESZTÉNYEK ÖSSZEJÖVETELE

Amikor összejöttök, kinek-kinek van zsoldára, tanítása, kinyilatkoztatása, nyelveken szólása, magyarázata, minden épületeket szolgálja. (1 Korinthus levél 14:26)

Mondjatok egymásnak zsoldárokat, dicséreteket, lelki énekeket, énekeljete és mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak és adjatok hálát az Istennek, az Atyának mindenért a mi Urunk Jézus Krisztus nevében. (Efezus levél 5:19-20)

A Krisztus beszéde lakjon bennetek gazdagon úgy, hogy tanítsátok egymást teljes bölcsességgel és intsétek egymást zsoldárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálaadással énekeljete szívetekben az Istennek. (Kolossé levél 3:16-17)

Ki milyen lelki ajándékot kapott, úgy szolgáljatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai: ha valaki beszél⁵, úgy mondja szavait mint Isten igéit, ha valaki szolgál, úgy szolgáljon, mint aki azt az Istentől kapott erővel végzi, hogy mindenkor az Isten dicsőíttessék Jézus Krisztus által. (1 Péter levél 4:10-11)

Mert ahogyan egy testnek sok tagja van, de nem minden tagnak ugyanaz a feladata, úgy sokan egy test vagyunk Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai. Mert a nekünk adott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak, e szerint szolgálunk is... (Róma levél 12:4-8)

Sok ige tükrözi, hogy a keresztények összejövételén bárki szolgálhatott ajándékaival, képességeivel - tehát alapvető aktivitás jellemezte az együttlétet. A szeretet mások iránti elkötelezett szolgálat, ennek megélése minden keresztény feladata. Minden kereszténynek kapcsolata van Istennel, és Ő munkálja azt, hogy szellemben növekedhessünk, és Ő tesz alkalmassá mások szellemi erősítésére. Jézus nem adott meg pontos szabályokat: mikor és hogyan legyenek együtt a követői. Jézus a szeretetre való készséget hirdette, és ebből fakadt az első keresztények vágya is az együttlétre. Összejövetelük első leírása:

Ezek pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. (Apostolok cselekedetei 2:42)

Fontos ma is foglalkoznunk a tanítással, hisz az igazságot kell képviselnünk. Ma már mindnyájunknak lehet Bibliája s kutathatjuk azt; ez lehet egyéni növekedésünk fő forrása. A KÖZÖSSÉG MEGÉLÉSÉRE és a kapcsolatra való vágy a szeretet legalapvetőbb kifejezése.

Kölcsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok. (1 Korinthus levél 12:25)

Az első keresztények tudták egymást bátorítani, óva inteni és feddeni, ha kellett. Tehát ismerték egymást s mély kapcsolat jellemezte őket (Róma levél 15:1-2, Zsidó levél 12:12-15). Ennek ma sem szabad másképp lennie. Ha az összejövételre meg nem tért ember jött, világos volt, hogy ő még nem tartozik közéjük, s mindnyájan igyekeztek őt Istenhez vezetni.

De ha valamennyien prófétálnak és bemegy egy hitetlen vagy be nem avatott, annak mindenki a lelkére beszél, azt mindenki megvizsgálja, és így szívének titkai nyilvánvalóvá lesznek, úgyhogy arcra borulva imádja az Istent, és hirdeti, hogy Isten valóban közöttetek van. (1 Korinthus levél 14:24-25)

Ahol Isten szerinti szeretet van, ott törődnek egymás lelki üdvével. Fontos feltenni a kérdést, miért nem működik ez ma sokhelyütt? Nem lehet azzal magyarázkodni, „hadd jöjjön csak bárki, hátha megtér” (főleg ha látszólag elfogadják testvérnek, s ő maga is annak gondolja magát, s így nem is látja szükségét, hogy neki meg kellene térnie). Sokszor az aktívabb tagoknak tudatos s ki is mondják, hogy közösségükben nem mindenki él Istennel és nem mindenki fog üdvözülni. Az összejövételen világosnak kell lennie, ki testvér, ki kereső, hisz a testvérral megoszthatom magam Szellemben, a keresőt pedig Istenhez kell segíteni. Álkeresztényeknek pedig nincs keresztények között keresnivalójuk. A pásztor tulajdonképpen sokhelyütt egyszemélyű vezetést gyakorol, rá hárítanak szinte minden feladatot és felelősséget. Az igéből azonban világos, hogy ez az állapot nem biblikus.

⁵ Az ökumenikus fordítás itt nem pontos, ezért a javítás: a görögben nem a „prédikálni”, hanem a „beszélni” szó áll (laleo).

Lásd *"Tisztségek és feladatok"* című írásunkat.

Manapság foglalkozásként gyakorolják a pásztorrágot, ahol már messze nem az engedelmesség számít,⁶ hanem elsősorban a diploma.

Ha a hívő aktivitása abban merül ki, hogy beül a padba, néha feláll, és a végén elmondja a Miatyánkot - ez már nagyon távoli Isten akaratától. Ha szinte végig csak hallgatnia kell, nem derül ki, hogy üresen jött, s hogy nem Istenben kereste hétközben az örömét (követi-e Krisztust egyáltalán). Ez a forma támogatja az ún. konzumkereszténységet, ami az önzés megélése a vallás köntösében.

A következő szakasz az istentisztelet szokványos részeit vizsgálja az Ige alapján.

DICSŐÍTÉS, ÉNEKLÉS

Istent dicsőíteni az egész életünkkel kell.

Akár esztek, akár isztok, bármi mást cselekesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek! (1 Korinthus levél 10:31)

Csak ha Hozzá méltó az életünk, akkor dicsérjük énekünkkel is őt. Ha Isten tisztaságához méltatlanul élünk és engedetlenek vagyunk hétköznapjainkban, akkor hiábavaló a dicsőítés.

Gyűlölöm, megvetem ünnepeiteket, ünnepségeiteket ki nem állhatom! ... Távozatok előlem hangos éneklésetekkel. Hallani sem akarom lantpengetéseket! (Ámosz 5:21-23)

Aki hálás Istennek, az Rá bízva életét, engedi, hogy Jézus megtisztítsa bűneitől, és meg akarja őrizni a vele való tiszta kapcsolatot.

Mert áron vétettetek meg: dicsőítsétek tehát Istent testetekben. (1 Korinthus levél 6:20)

Ha az alkalom jelentős részében csak énekelnek, érzelmi feltöltődést keresnek, de az egymás felé forduló szeretet hiányzik, akkor akármilyen szép is a dalolás, üresen cseng. Engedelmességünkkel, önzetlen szeretetünkkel pedig másokat is Istenhez hívhatunk.

Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat! (Máté 5:16)

Az éneklés formájáról: a testvériségtől idegen, hogy egy kórus adjon elő valamit. Az összejövetelel való éneklés Isten közös dicsőítése, melynek előfeltétele a tagok közötti egység.

Kölcsönös egyetértés legyen közöttük Jézus Krisztus akarata szerint, hogy egy szívvel, egy szájjal dicsőítsék a mi Urunk Jézus Krisztus Istenét és Atyját. (Róma levél 15:5)

IMA

Távol van az Úr a bűnösöktől, de az igazak imádságát meghallgatja. (Példabeszédek 15:29)

Aki elfordítja a fülét és nem hallgat a tanításra, annak még az imádsága is utálatos. (Példabeszédek 28:9)

Sok ószövetségi vers hangsúlyozza, hogy Isten nem hallgatja meg bűnösök imáját (Ézsaiás 1:15, Példabeszédek 15:8). Ezért is mondhatja a nemrég még vak ember:

Tudjuk, hogy az Isten nem hallgat meg bűnösöket, de ha valaki istenfélő, és az ő akaratát cselekszi, azt meghallgatja. (János 9:31) (Lásd még: 1 Péter levél 3:12)

Nem versként megtanult újra és újra elmondott szöveggel kell Istenhez fordulni, hanem őszinte kapcsolatból fakadó hálaadással és kéréssel. Az Újszövetségben nem látjuk, hogy lenne bizonyos „előimádkozó”, akinek imájára csak áment kellene mondani. A keresztények egy szívvel és egy lélekkel emelték fel szavukat Istenhez. (Apostolok cselekedetei 4:24)

⁶ Innen a protestáns nagyegyházak köreiből használt terminus a megtért és meg nem tért pásztorokról.

PRÉDIKÁCIÓ

A hét első napján pedig, amikor összegyűltünk, hogy megtörjük a kenyeret, Pál prédikált nekik... (Apostolok cselekedetei 20:7,9)

A görögben itt a 'dialogomai' ige áll, amit máshol az ökumenikus fordítás a 'vitázni' szóval ad vissza (Apostolok cselekedetei 17:2,16. 18:4, 19. 19:18). A 20. rész fordítását úgy tűnik befolyásolta az a mai gyakorlat, miszerint igehirdetés folyik a keresztények összejövetelén. A leghűbb fordítás itt talán a „beszélt velük” (lásd angol Revised Standard Version: „talked with them”) kifejezés. Bár Pálnak nagy tekintélye volt, s feltételezhetjük, hogy ő volt a szóvivő, a görög ige jól mutatja (ezzel rokon a „dialógus” főnév), hogy nem passzív hallgatóságról van szó, hanem egy tanító-tisztázó „vitabeszélgetésről”.⁷ A prédikálni ige megfelelője a görögben a „kérüszsein”, ami mindig az evangélium hirdetésével és a megtérésre való felhívással függ össze. Csak néhány példa a rengeteg közül:

Keresztelő Jánosról: Máté 3: 1-2. idézni

Jézusról:

Ettől fogva kezdte Jézus hirdetni: Térjete meg, mert elközélt a Mennyek országa (Máté 4:17)

hirdette az Isten országának evangéliumát (Lukács 8:1)

A tanítványokról:

...hirdették az embereknek, hogy térjenek meg... (Márk 6:12)

...elküldte őket, hogy hirdessék az Isten országát... (Lukács 9:2)

Isten országának ezt az evangéliumát hirdetik majd az egész világon... (Máté 24:14)

...hirdetni kell az ő nevében a megtérést és a bűnbocsánatot minden nép között... (Lukács 24:47)

Lásd még Máté 26:13, Márk 16:15, Kolossé levél 1:23, 2 Korinthus levél 11:4, Galata levél 2:2, 1 Timóteus levél 3:16, 1 Péter levél 3:19

...így prédikálunk és ti így lettetek hívőkké. (1 Korinthus levél 15:11)

Főnévként:

...megerősít titeket az én evangéliumom és a Jézusról szóló üzenet (igehirdetés) szerint (Róma levél 16:25)

Lásd még 2 Timóteus levél 4:17; Titusz levél 1:3

Pál arra hivatott el, hogy hitre és igazságra tanítsa a népeket (1 Timóteus levél 2:7). A Róma levél 10:14-17 is, ami az igehirdetést hangsúlyozza, az evangélium hirdetéséről szól. Mint a fent említett sok igehely jól illusztrálja, az igehirdetés a hitre hívásra szolgált, s nem a megtérteknek szólt, s nem a keresztény közösségekben zajlott.⁸ Tehát nem megalapozott az a gyakorlat, hogy az összejövetel fő részét egy előadás képezi!!!⁹ A keresztény összejövetel mikéntjét jól mutatták az e fejezet kezdetén idézett igehelyek, ahol világos, hogy Isten azt akarja, mindenki szolgáljon a maga ajándékaival.

És ő „adott” némelyeket apostolokul, másokat prófétákul, ismét másokat evangélistákul, vagy pásztorokul és tanítókul, hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, a Krisztus testének építésére, míg eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, a felnőttkorra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra, hogy többé ne legyünk kiskorúak, akik mindenféle tanítás szelében ide-oda hányódnak és sodródnak az emberek csalásától és tétútra csábító ravaszságától: hanem az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestül őhozzá, aki a fej, a Krisztus. (Efezus levél 4:11-16)

⁷ Dr. Varga Zsigmond: Újszövetségi görög-magyar szótár 211.o.

⁸ Sokhelyütt az összejövetelen megtérésre hívják fel a tagokat éveken, évtizedeken át. Ahol azonban ezt szükségesnek látják (az ún. „belső evangelizációt”), ott a prédikátorok maguk tesznek bizonyosságot arról, hogy nyájuk nem Krisztust követő emberek közössége.

⁹ Mivel a pásztor szerepe oly' meghatározó, hisz szinte minden fontos feladatot ő kivitelez, sokan a pásztor egyénisége miatt döntenek egy közösség tagsága, ill. látogatása mellett.

Isten olyan önzetlenséget akar munkálni, ahol az ajándékaikkal szolgálók a többiek önállóságát, szellemi megerősödését munkálják (és nem kiskorúságának konzerválását, mint ahogy ez sok felekezetben történik). Az Ige ismerete minden keresztény feladata.

A Krisztus beszéde lakjon bennetek gazdagon úgy, hogy tanítsátok egymást teljes bölcsességgel és intsétek egymást zsoltárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel, hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek. (Kolossé levél 3:16-17)

PERSELYEZÉS

A tizedszedés nem megalapozott gyakorlat az Újszövetségben. Amit látunk az első keresztények életében, az a szeretet jegyében való segítségadás a rászorulóknak.

A szentekkel vállaljatok közösséget szükségekben (Róma levél 12:13)

A júdeai éhínség idején:

**A tanítványok pedig valamennyien elhatározták, hogy aszerint, amint kinek-kinek módjában áll, valami segítséget küldenek a Júdeában lakó testvéreknek. (Apostolok cselekedetei 11:29-30)
...erősen sürgetve kérték tőlünk, hogy a szentek iránti szolgálatban adakozással részt vehessenek. (2 Korinthus levél 8:4)**

Pál itt egy fontos alapelvre hivatkozik:

Az egyenlőségnek megfelelően a mostani időben a ti fölöslegetek pótolja azok hiányát, hogy máskor azok fölöslege is pótolja majd a ti hiányotokat, hogy így egyenlőség legyen, amint meg van írva: Aki sokat szedett, annak nem lett többje, és aki keveset, annak nem lett kevesebbje. (2 Korinthus levél 8:13-14)

Lásd még Apostolok cselekedetei 4:32-37.

Ezek a sorok nagy szeretetről és bizalomról árulkodnak. Egymás segítése mind gyülekezeten belül, mind gyülekezetek között megvalósult. A keresztények megosztották szellemi javaikat testvéreikkel és ennek gyümölcse a formák, szabályozások nélküli bőkezűség. A vagyonszövetség annak bizonyossága, hogy mély egység és szeretet jellemezte a közösséget.

A jó cselekvésében pedig ne fáradjunk el ...míg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, leginkább pedig azokkal, akik testvéreink a hitben. (Galata levél 6:9-10)

A gazdagok tegyenek jót, legyenek gazdagok a jó cselekedetekben. Adakozzanak szívesen, javaikat osszák meg másokkal... (1 Timóteus levél 6:17-19)

Aki pedig világi javakkal rendelkezik, de elnézi, hogy testvére szükségét szenved, és bezárja előtte a szívét, abban hogyan lehetne az Isten szeretete? (1 János levél 3:17)

ZÁRSÓ

Remélhetőleg kellően megalapoztuk nézetünket az Igéből a helyes istentisztelet mikéntjéről. Ha te is így szeretnéd szolgálni Istent: teljes szívvel, teljes erőddel, a vallás önmegnyugtató formái nélkül, szívesen megismerkednénk veled.

Mert Krisztus szeretete szorongat minket, mivel azt tartjuk, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor mindenki meghalt, és azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt. (2 Korinthus levél 5:14-15)

Szerző: Sarolta